

## VOORAF

Het UMC Utrecht kent als onderdeel van de Universiteit Utrecht al ruim 20 jaar een systeem van Onderwijskwalificaties voor haar docenten.

Deze *Handleiding Onderwijskwalificaties UMC Utrecht* is bedoeld om docenten praktische informatie te geven over wat een systeem van Onderwijskwalificaties voor hen betekent. Er wordt in deze handleiding beschreven waarom er onderwijskwalificaties in het UMC Utrecht zijn, welke kwalificaties er zijn, voor wie het behalen van een onderwijskwalificatie verplicht is en wat de kandidaat voor elk van de kwalificaties moet doen.

In deze handleiding wordt om redenen van leesbaarheid de mannelijke persoonsvorm gebruikt. Uiteraard kan voor resp. hij/hem/zijn ook zij/haar/haar gelezen worden.

## INHOUDSOPGAVE

1. Waarom onderwijskwalificaties in het UMC Utrecht?	Pag. 2
2. Welke onderwijskwalificaties zijn er?	2
3. Wie moet welke onderwijskwalificatie behalen?	3
4. Welke eisen gelden er voor een onderwijskwalificatie?	4
5. Hoe verloopt het kwalificatietraject?	6
6. Welke gevolgen heeft het behalen van onderwijskwalificaties?	10
7. Waar is meer informatie te vinden?	10
Bijlage 1 Specificatie van de eindtermen voor een BKO	11
Bijlage 2 Specificatie van de eindtermen voor een SKO	13
Bijlage 3 Opbouw van het portfolio	15

## 1. WAAROM ONDERWIJSKWALIFICATIES IN HET UMC UTRECHT?

De drie hoofdtaken van het UMC Utrecht zijn patiëntenzorg, onderzoek en onderwijs. Dat voor adequate patiëntenzorg (na-)scholing en kwalificaties vereist zijn, zal iedereen beamen. Dit geldt echter ook voor het verzorgen van (universitair) onderwijs.<sup>1</sup>

De Universiteit Utrecht (UU) voert dan ook het beleid dat iedereen die universitair onderwijs geeft, hierin geschoold en gekwalificeerd moet zijn. Zij heeft in 1995 als eerste een universiteitsbreed kwalificatiesysteem voor het onderwijs ingevoerd, met een basis- en een seniorkwalificatie onderwijs (BKO en SKO). De formele eisen, rechten en plichten hiervoor zijn vastgelegd in het universitaire kader voor BKO-SKO van de Universiteit Utrecht. Het UMC Utrecht volgt dit kader.

Inmiddels hebben alle universiteiten in Nederland een Basiskwalificatie Onderwijs of een variant daarvan. Het BKO-certificaat is sinds 2008 landelijk erkend doordat alle universiteiten een VSNU-convenant daarover hebben ondertekend.

## 2. WELKE ONDERWIJSKWALIFICATIES ZIJN ER?

De Universiteit Utrecht (UU) hanteert twee onderwijskwalificaties: een Basiskwalificatie en een Seniorkwalificatie.

- De **Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)**. Met het verwerven van de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) toont een docent zich bekwaam als effectieve docent zoals geformuleerd door Graham (2016) en in het narratief van de taskforce onderwijscarrières van de UU. De effectieve docent heeft impact op het leren van studenten. De docent laat zien een professionele houding te hebben en in staat te zijn op een effectieve manier een cursus en toetsing te kunnen uitvoeren en ontwerpen.
- De **Seniorkwalificatie Onderwijs (SKO)**. Met het verwerven van de Seniorkwalificatie Onderwijs (SKO) toont een docent zich bekwaam als bedreven en collegiale docent: deze stijgt boven de BKO-docent uit doordat het niveau van impact en van functioneren verschilt. De SKO-docent heeft naast impact op het leren van studenten ook impact op de bekwaamheid van mededocenten en daarnaast functioneert de SKO-docent op cursusoverstijgend niveau. De docent kent een professionele ontwikkeling, heeft ervaring met het uitvoeren en ontwerpen van onderwijs en toetsing op cursusniveau en kan aantonen dit ook aan te kunnen op curriculumniveau.

Naast deze twee door de UU erkende onderwijskwalificaties hanteert het UMC Utrecht nog de **Studenten Onderwijs Kwalificatie (StOK)**. Studenten kunnen deze kwalificatie behalen na het succesvol afronden van een onderwijsblok waarin zij didactische kennis verwerven, ervaring opdoen in het zelfstandig geven van contactonderwijs, een onderwijsadviesproject voor een studieonderdeel uitvoeren en een literatuurstudie over een (medisch) onderwijskundig verdiepingsonderwerp doen. Een StOK is een goede stap op weg naar een BKO maar geen equivalent. De StOK valt buiten het bestek van deze handleiding.

---

<sup>1</sup> De Regeling Onderwijskwalificaties UMC Utrecht heeft betrekking op het onderwijs in universitaire opleidingen. Uiteraard worden ook aan andere vormen van onderwijs en opleidingen kwaliteitseisen gesteld. Die blijven echter buiten het bestek van deze handleiding. Eveneens buiten het bestek van deze handleiding blijven de universitaire onderzoekskwalificaties (basis- en seniorkwalificatie onderzoek).

### 3. WIE MOET WELKE ONDERWIJSKWALIFICATIE BEHALEN?

In het beleid van het UMC Utrecht wordt onderscheid gemaakt in wie een onderwijskwalificatie **moet** behalen en wie een onderwijskwalificatie **mag** behalen.

#### Basis Kwalificatie Onderwijs

Wie *moet* de BKO behalen?

Een BKO-kwalificatie is verplicht voor verschillende categorieën medewerkers, te weten:

- Medewerkers die in vaste dienst zijn bij het UMC Utrecht of een tijdelijke aanstelling hebben van minimaal 2 jaar EN een structurele onderwijstaak hebben van 0,5 dag per week of meer op jaarbasis binnen het universitair onderwijs
- Alle cursus-/blokcoördinatoren binnen het universitair onderwijs ongeacht de omvang van de cursus of het blok
- Alle hoogleraren en alle UHD's ongeacht de omvang van hun onderwijstaak.

Voor hoogleraren en UHD's die over minder dan 5 jaar hun wettelijke pensioendatum bereiken, vervalt de BKO-verplichting tenzij zij meer dan een halve dag per week op jaarbasis bij universitair onderwijs betrokken blijven.

Wie *mag* de BKO behalen?

Het behalen van een BKO-kwalificatie is optioneel<sup>2</sup> voor medewerkers die niet aan bovenstaande criteria voldoen, maar wel een onderwijstaak in een universitaire opleiding hebben.

Rollen in het onderwijs die passen bij de basiskwalificatie (BKO):

- Werkgroepbegeleider
- Practicumbegeleider
- Trainer medisch-technische vaardigheden
- Gesprekstrainer
- Stagebegeleider
- Begeleider coassistenten
- Tutor

#### Senior Kwalificatie Onderwijs

Wie *moet* de SKO behalen?

Een SKO-kwalificatie is verplicht voor twee categorieën medewerkers; te weten:

1. Medewerkers die

- in vaste dienst zijn bij het UMC Utrecht EN
- op UHD-niveau of hoger zijn aangesteld, c.q. vanaf schaal 13 dan wel schaal UMS EN
- 1 dag per week of meer op jaarbasis besteden aan universitair onderwijs EN
- een formele coördinerende of leidinggevende rol in het onderwijs vervullen.

---

<sup>2</sup> Dit laat onverlet dat een leidinggevende kan eisen dat een medewerker een BKO- of SKO-kwalificatie behaalt, ook als die medewerker daartoe conform de Regeling Onderwijskwalificaties UMC Utrecht niet verplicht is.

## 2. Medewerkers

- met een aanstelling als onderwijs UHD (associate professor teaching) of als onderwijshoogleraar.

Wie *mag* de SKO behalen?

Het behalen van een SKO-kwalificatie is optioneel<sup>3</sup> voor medewerkers die niet in (één van) beide categorieën vallen, maar wel een formele coördinerende of leidinggevende rol in het onderwijs vervullen of deze rol reëel in het vooruitzicht hebben.

Rollen, posities en functies in het onderwijs die passen bij de seniorkwalificatie (SKO)

- Opleidingsdirecteur of opleidingscoördinator
- Coördinator van een studieonderdeel
- Onderwijscoördinatie op afdelings- / divisieniveau
- Lid Opleidings-, Examencommissie of Faculteitsraad
- Lid Commissie Kwaliteitszorg Onderwijsprogramma, Toetsing, Docenten
- Lid Curriculum-, blok- en/of lijncommissie
- Lid Commissie decentrale toelating of andere centrale commissie
- Docenttrainer op het gebied van medisch onderwijs
- Manager onderwijs van een divisie

## 4. WELKE EISEN GELDEN ER VOOR DE BKO EN DE SKO?

De eisen voor de onderwijskwalificaties zijn gebaseerd op de volgende uitgangspunten.

Universitair docenten:

- dragen door het ontwerp, de inrichting en uitvoering van het onderwijs bij aan *vakinhoudelijke kennisvermeerdering en aan de academische vorming van studenten*;
- *maken studenten bewust* van de plaats van het onderwijsonderdeel binnen het totale onderwijsprogramma, en van de beroepsperspectieven en de maatschappelijke context;
- *creëren een studieklimaat dat studenten uitnodigt om te leren*, met de nodige aandacht voor interactie tussen docent en studenten en tussen studenten onderling;
- gaan er bij het ontwerpen, inrichten en uitvoeren van het onderwijs van uit dat *hun onderwijs het leren van studenten moet activeren en ondersteunen*;
- *werken* bij het ontwerpen, inrichten en uitvoeren van het onderwijs *adequaatsamen* met collega's binnen en buiten het vakgebied.

Zowel voor de BKO-kwalificatie als voor de SKO-kwalificatie gelden de volgende eisen:

- **Universiteit brede eisen** zoals geformuleerd in de door de Universiteit Utrecht opgestelde eindtermen voor didactische, professionele, vakinhoudelijke en organisatorische kwaliteiten. Deze eindtermen zijn opgenomen in bijlage 1 (BKO) en bijlage 2 (SKO) van deze handleiding.
- **Faculteit specifieke eisen** op het gebied van (onderwijs)ervaring, didactische professionalisering, observaties en evaluaties. Deze vereisten zijn per onderwijskwalificatie opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 1. Overzicht kwantitatieve vereisten BKO en SKO

<b>Faculteit specifieke eisen BKO</b>
Mate van onderwijservaring (minimaal 160 dbu) met verschillende onderwijsvormen en doelgroepen
Gevolgd didactische scholing (minimaal 10 dagdelen) via BKO-leergang UMC Utrecht of vergelijkbaar elders
Observaties van door u gegeven groepsonderwijs (minimaal één, bij voorkeur meer)
Observaties van groepsonderwijs gegeven door een collega (minimaal één, bij voorkeur meer)
Evaluaties van studenten van door u gegeven onderwijs (minimaal twee van groepsonderwijs en feedback van minimaal 3 individueel begeleide studenten)
<b>Faculteit specifieke eisen SKO</b>
Onderbouwde visie op universitair onderwijs en consequenties voor de opleiding
Minimaal 5 jaar ervaring in het vakgebied of een promotie
Mate van ervaring met coördinatie van onderwijs: <ul style="list-style-type: none"> <li>- lid van minimaal één commissie op het gebied van onderwijs (examencommissie, toetscommissie, opleidingsraad, etc.) gedurende minimaal twee jaar en</li> <li>- (deel) coördinatorschap van een onderwijsonderdeel (inhoudelijke eindverantwoordelijkheid) gedurende minimaal drie jaar</li> </ul>
Gevolgd didactische scholing (minimaal 10 dagdelen in aanvulling op BKO): <ul style="list-style-type: none"> <li>- minimaal één congres op het gebied van (medisch) onderwijs bijgewoond (NVMO, AMEE, etc.) telt als max. 3 dd., waar u bij voorkeur ook een bijdrage heeft geleverd.</li> <li>- overige didactische scholing naar eigen keuze (minimaal 7 dd.). Daarvan kan deel uitmaken het SKO-traject UMC Utrecht (vanaf 2016) of vergelijkbaar traject elders gevolgd (5 dd. als alle bijeenkomsten zijn bijgewoond)</li> </ul>
Feedback van minimaal 3 collega's op uw functioneren als leidinggevende/coördinator in het onderwijs (360° feedback) met focus op onderwijsvisie, nemen van verantwoordelijkheid, vernieuwing/verbetering van onderwijs en motivatie van medewerkers : <ul style="list-style-type: none"> <li>- functioneel leidinggevende op onderwijsterrein zoals de voorzitter van een commissie, opleidingscoördinator</li> <li>- naaste collega's die betrokken zijn bij hetzelfde onderwijs</li> <li>- ondersteunende medewerkers met betrekking tot uw onderwijs</li> </ul>
Minimaal twee observaties van uw onderwijs door een door u begeleide docent, BKO-kandidaat en/of StOK-student
Minimaal twee reflecties op de cyclus van <i>ontwerpen-uitvoeren-evalueren-actieplan opstellen en implementeren-tweede evaluatie</i> van uw eigen onderwijsonderdeel

De inhoud van de Seniorekwalificatie Onderwijs (SKO) omvat de BKO vereisten, waarbij naast een ruimere ervaring en didactische kennis tevens een uitbreiding van de rollen en taken op cursusoverstijgend niveau vereist is.

Over het algemeen is voor een BKO minimaal twee jaar ervaring nodig met het geven van universitair onderwijs. In de regel is voor een SKO minimaal vijf jaar ervaring nodig met het geven van onderwijs en tenminste twee jaar met het ontwikkelen en aanpassen van onderwijsprogramma's vanuit een leidinggevende/coördinerende rol.

## 5. HOE VERLOOPT HET KWALIFICATIETRAJECT?

Om een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO) te behalen, zijn verschillende routes mogelijk. Voor de Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO) is de route voor alle kandidaten gelijk (zie figuur 1).

1. Docenten met nog weinig of relatief eenzijdige onderwijservaring die ook nog onvoldoende didactische scholing hebben gevolgd, doorlopen het **reguliere traject**.
2. Ervaren docenten met ruim voldoende en gevarieerde onderwijservaring die ook al voldoende relevante didactische scholing hebben gevolgd, kunnen in aanmerking komen voor een **maatwerk traject voor ervaren docenten**.

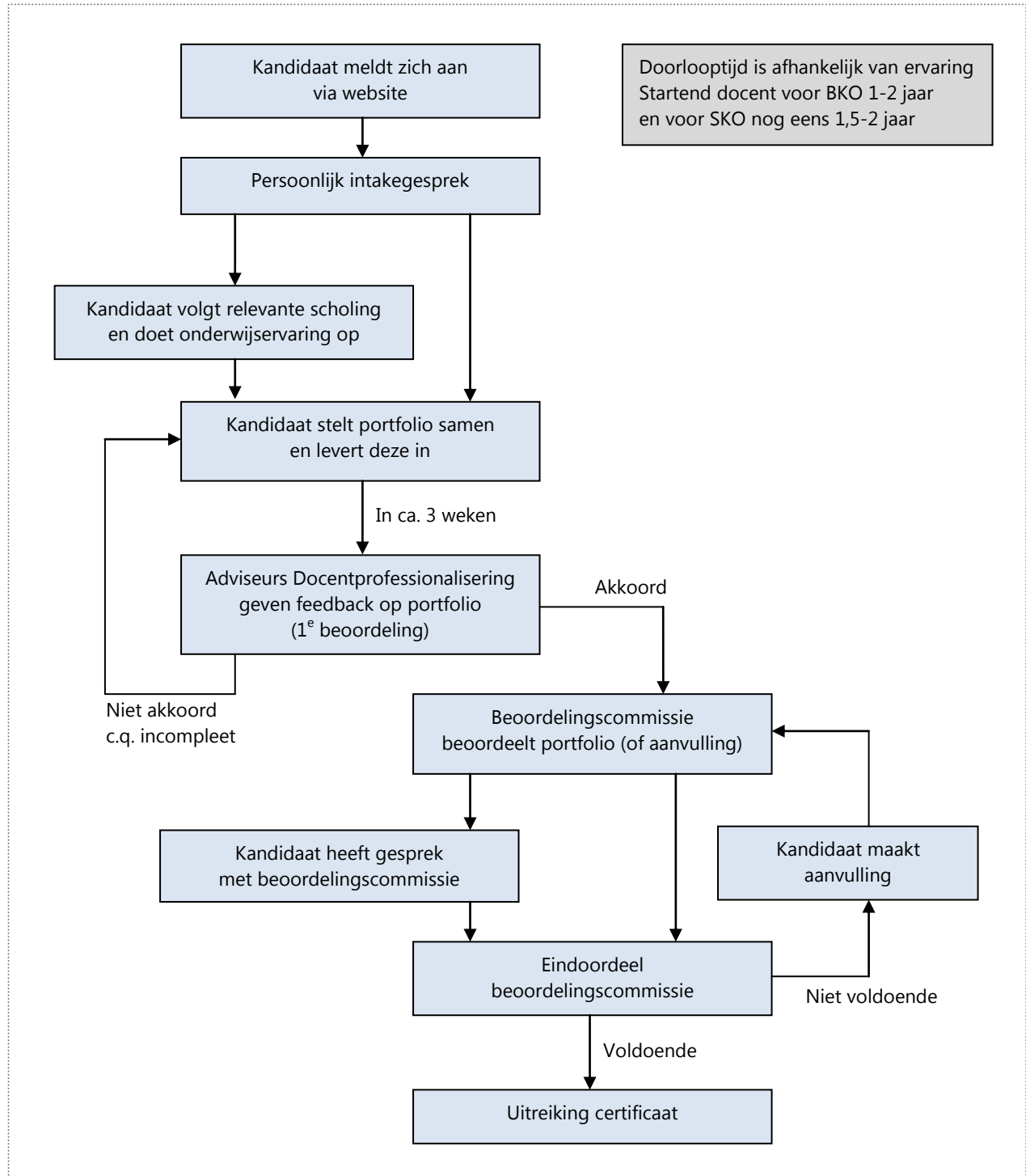
Het verschil met het reguliere traject is dat alleen nog een portfolio moet worden samengesteld waarbij het portfolio zich beperkt tot een persoonlijk overzicht van uitgevoerde onderwijstaken, gevolgde didactische scholing, observaties en evaluaties en voorbeelden van ontworpen onderwijs, toetsing etc. De reflectie in het portfolio beperkt zich tot enkele kernvragen. Over dit beperkte portfolio vindt vervolgens een beoordelingsgesprek plaats van circa 45 minuten met twee beoordelaars. Op basis van de combinatie van het portfolio en het gesprek wordt bepaald of een kwalificatie kan worden toegekend.

U kunt een verzoek doen om voor dit traject in aanmerking te komen door uw CV inclusief onderwijs CV, voorzien van een korte motivatie en aanbeveling van uw manager Onderwijs, te sturen naar de coördinator docentprofessionalisering via [docentprofessionalisering@umcutrecht.nl](mailto:docentprofessionalisering@umcutrecht.nl). Vervolgens wordt een individueel intakegesprek gepland en ontvangt u -als de maatwerkroute daadwerkelijk de aangewezen route is- het portfoliomodel voor dit traject.

3. Hoogleraren kunnen als onderdeel van een benoemingsprocedure of binnen twee jaar na aanstelling na aanstelling een BKO behalen via het **maatwerktraject voor hoogleraren**. Voor het voldoen aan de eis van didactische scholing is een specifieke verkorte BKO-training voor hoogleraren beschikbaar. Als aan de eis van didactische scholing is voldaan, wordt een portfolio samengesteld met beperkte reflectie en een persoonlijk overzicht van uitgevoerde onderwijstaken, gevolgde didactische scholing, observaties en evaluaties en voorbeelden van ontworpen onderwijs, toetsing etc. Over dit portfolio vindt vervolgens een beoordelingsgesprek plaats van circa 45 minuten met twee beoordelaars. Op basis van de combinatie van het portfolio en het gesprek wordt bepaald of een kwalificatie kan worden toegekend.  
U kunt een verzoek doen om voor dit traject in aanmerking te komen door uw CV inclusief onderwijs CV, voorzien van een korte motivatie en aanbeveling van uw manager Onderwijs, te sturen naar de coördinator docentprofessionalisering via [docentprofessionalisering@umcutrecht.nl](mailto:docentprofessionalisering@umcutrecht.nl). Vervolgens wordt een individueel intakegesprek gepland en kunt u zich inschrijven waarna u alle relevante informatie ontvangt.

In figuur 1 is het kwalificatietraject schematisch weergegeven. Daarin zijn alle activiteiten en de bijbehorende tijdslijn opgenomen. Na de figuur worden de afzonderlijke stappen verder toegelicht.

Figuur 1. Schematisch overzicht kwalificatietraject



## TOELICHTING OP HET KWALIFICATIETRAJECT

Achtereenvolgens doorloopt u de volgende stappen.

### AANMELDEN

U geeft aan dat u een BKO of SKO kwalificatie wilt gaan behalen door het invullen van het digitale aanmeldingsformulier op <https://www.umcutrecht.nl/nl/Opleidingen/Docenten-opleiders/Docenten-universitaire-opleidingen/Onderwijskwalificaties-voor-docenten/Aanmeldingsformulier-Onderwijskwalificatie>

### INTAKEGESPREK

Na ontvangst van uw aanmeldingsformulier wordt u uitgenodigd voor een persoonlijk intakegesprek met een van de onderwijskundig adviseurs Docentprofessionalisering. Tijdens dit gesprek wordt allereerst besproken of de gewenste kwalificatie daadwerkelijk relevant en haalbaar is gezien uw functie. Vervolgens wordt op basis van uw ervaring en al gevolgde didactische scholing de best passende route bepaald.

### RELEVANTE SCHOLING VOLGEN EN ERVARING OPDOEN

Afhankelijk van uw ervaring moet u wellicht nog activiteiten ondernemen die nodig zijn om te voldoen aan de criteria voor een kwalificatie, zoals didactische professionalisering of het opdoen van voldoende relevante ervaring. Het kost tijd om aan de vereisten te voldoen, maar over het algemeen niet langer dan 2 jaar voor elk van de kwalificaties.

Start u het *BKO*-traject zonder didactische scholing gevolgd te hebben, dan volgt u de *BKO*-leergang. Tijdens deze leergang doet u theoretische kennis op over alle voor de *BKO* relevante onderwerpen en bouwt u door het uitvoeren van opdrachten zowel uw onderwijservaring als uw portfolio op. Ook wordt u begeleid door een mentor die veelal zelf bezig is met het *SKO*-traject.

Start u het *BKO*-traject en heeft u inmiddels voldoende ervaring opgedaan en didactische scholing gevolgd, dan stelt u direct een portfolio samen. Uw traject is daarmee korter en begeleiding door een mentor is meestal niet nodig. In dat geval is het niettemin verstandig eens met een gekwalificeerde docent te sparren over uw onderwijs en uw portfolio.

Start u het *SKO*-traject dan volgt u de *SKO*-leergang. Tijdens deze leergang doet u inspiratie op over alle voor de *SKO* relevante onderwerpen en spart u over onderwijs met uw collega's. Ook bouwt u door het uitvoeren van opdrachten uw portfolio op. U wordt begeleid door ervaren *SKO*-gekwalificeerde docent die als uw mentor fungeert.

### PORTFOLIO SAMENSTELLEN

Volgt u de *BKO* of *SKO*-leergang dan is het samenstellen van het portfolio daarmee verweven. Als u meent op andere wijze al aan alle vereisten te voldoen, dan kunt u direct een portfolio samenstellen om dit aan te tonen.

Het portfolio is de basis waarop wordt beoordeeld of u aan de criteria voor een kwalificatie voldoet. Belangrijk is dan ook dat u in uw portfolio verantwoordt *waarom* en *hoe* u meent aan de criteria te voldoen en dit onderbouwt met documenten.



Om u te helpen bij het opbouwen van uw portfolio is voor zowel de BKO als de SKO een portfolio model beschikbaar. In dit portfoliomodel vindt u vragen die u helpen om te reflecteren op de eindtermen en suggesties voor mogelijke bijlagen. Maak uw portfolio niet te lijvig. Een dik portfolio is niet automatisch een goed portfolio. Selecteer het materiaal dat het meest geschikt is om een goed beeld van uw onderwijservaring te geven. Er zijn maatwerk portfolio modellen voor ervaren docenten, voor hoogleraren en voor bij de leergang. U ontvangt het voor u passende model na het intakegesprek.

---

## INLEVEREN PORTFOLIO EN EERSTE BEOORDELING

Als u (eventueel na overleg met uw mentor) van mening bent dat uw portfolio compleet is, levert u het in bij de coördinator Docentprofessionalisering. Deze zorgt voor een eerste beoordeling en adviseert zo nodig over aanvullingen. Als het portfolio akkoord is, wordt het door de coördinator voorgelegd aan de beoordelingscommissie voor een tweede beoordeling.

---

## TWEEDE BEOORDELING PORTFOLIO EN GESPREK BEOORDELINGSCOMMISSIE

De tweede beoordeling van een portfolio voor een *BKO*-kwalificatie wordt gedaan door *één* vertegenwoordiger van de Raad van Beoordelaars BKO/SKO. Voor een *SKO*-kwalificatie wordt het portfolio beoordeeld door *twee* vertegenwoordigers van de Raad van Beoordelaars BKO/SKO.

De Raad van Beoordelaars BKO/SKO wordt gevormd door circa 15 medewerkers van het UMC Utrecht die in het bezit zijn van een *SKO*-kwalificatie. De mentor van een kandidaat wordt uitgesloten bij de beoordeling van de kandidaat die hij of zij begeleid heeft. De rol van de onafhankelijke voorzitter wordt vervuld door de directeur van het Expertisecentrum van het Onderwijscentrum.

Na het inleveren van uw definitieve portfolio ontvangt u een uitnodiging voor het beoordelingsgesprek. Dit gesprek duurt circa 30 minuten (ca. 45 minuten voor maatwerk BKO en hoogleraren) en is ter aanvulling op uw portfolio. Kort na het gesprek ontvangt u via de coördinator bericht over het oordeel van de beoordelingscommissie. Mocht het oordeel nog niet positief zijn, dan wordt u in de gelegenheid gesteld aanvullingen te doen en deze opnieuw in te dienen. In principe wordt dan niet nogmaals een gesprek gepland, maar alleen de aanvulling opnieuw door de beoordelaars beoordeeld.

Bij twijfel of verschil van inzicht tussen beoordelaars kan extra beoordelaar worden ingeschakeld, een aanvullend gesprek worden gepland of het advies van de voorzitter van de beoordelingscommissie worden gevraagd. Tegen een besluit van de beoordelingscommissie is beroep mogelijk bij de decaan.

---

## UITREIKING CERTIFICAAT

Een positief eindoordeel van de beoordelingscommissie wordt doorgegeven aan de decaan van de faculteit Geneeskunde voor formele bekrachtiging. U ontvangt vervolgens een certificaat. Dit certificaat wordt u persoonlijk uitgereikt en de toekenning wordt gepubliceerd in *Onderwijs&Zo*, de digitale nieuwsbrief van het OnderwijsCentrum.

Via het UMC Utrecht behaalde onderwijskwalificaties worden geregistreerd bij het Expertisecentrum voor Onderwijs en Opleiding van het OnderwijsCentrum. Dit is gekoppeld aan registratie in ULearn en het Dashboard Onderwijs dat door de managers Onderwijs voor hun divisie kan worden ingezien.

## 6. WELKE GEVOLGEN HEEFT HET BEHALEN VAN ONDERWIJSKWALIFICATIES?

De BKO en SKO zijn formele universitaire kwalificaties en worden uitgegeven door de Universiteit Utrecht. Zij kunnen verlangd worden voor bepaalde functies en posities, maar geven *geen* automatische rechten. Beslissingen over uw rechtspositie zijn de bevoegdheid van het management van de divisie waarbij u bent aangesteld.

Zodra u gekwalificeerd BKO of SKO docent bent, doet u er goed aan om in elk geval uw kwalificatie via uw P&O afdeling op te laten nemen in het personeelsregistratiesysteem.

Ook is het belangrijk dat in ieder beoordelingsgesprek de uitvoering van onderwijs en een eventueel traject om een onderwijskwalificatie te behalen wordt besproken.

Het behalen van een *BKO-kwalificatie* betekent dat u een certificaat ontvangt dat landelijk erkend is en dus toegevoegde waarde heeft, mocht u bij een andere Nederlandse universiteit gaan werken.

Na het behalen van een *SKO-certificaat* kunt u benaderd worden om lid te worden van de Raad van Beoordelaars BKO/SKO en bent u bevoegd om kwalificatietrajecten en portfolio's van andere docenten te beoordelen. U bent dan ook formeel geschikt en bevoegd om als mentor voor zowel BKO- als SKO-kandidaten op te treden, waarbij ook in beginsel van u verwacht wordt dat u deze rol zult vervullen als een kandidaat u daarvoor benadert.

## 7. WAAR IS MEER INFORMATIE TE VINDEN?

Meer informatie over de onderwijskwalificaties kunt u vinden via internet:

<http://www.umcutrecht.nl/nl/Opleidingen/Docenten-opleiders/Docenten-universitaire-opleidingen/Onderwijskwalificaties-voor-docenten>

Hier vindt u zowel inhoudelijke informatie over de BKO en SKO als de mogelijkheid om u aan te melden voor het traject om één van beide kwalificaties te behalen.

Voor inhoudelijke vragen over de onderwijskwalificaties kunt u ook terecht bij:

**Mevr. drs. J.M.E. (Lisette) van Bruggen**, coördinator Docentprofessionalisering of

**Mevr. drs. R. Gratama van Andel**, 2<sup>e</sup> coördinator Docentprofessionalisering

Expertisecentrum voor Onderwijs en Opleiding UMC Utrecht

Hijmans van den Berghgebouw; Kamer: HB 4.02

Huispost.: HB 4.05, Universiteitsweg 98, 3584 CG Utrecht

Telefoon: 088 755 3498

E-mail: [j.m.e.vanbruggen-4@umcutrecht.nl](mailto:j.m.e.vanbruggen-4@umcutrecht.nl) of [R.GratamavanAndel@umcutrecht.nl](mailto:R.GratamavanAndel@umcutrecht.nl)

Voor meer informatie over brochures, inschrijvingen, trainingen e.d. kunt u terecht bij:

**Het team Docent- en Opleidersprofessionalisering**

Expertisecentrum voor Onderwijs en Opleiding UMC Utrecht

Hijmans van den Berghgebouw; middengebiet vierde verdieping (HB 4.51)

Huispost: HB 4.05, Universiteitsweg 98, 3584 CG Utrecht

Telefoon: 088 755 3450

E-mail: [docentprofessionalisering@umcutrecht.nl](mailto:docentprofessionalisering@umcutrecht.nl)

## BIJLAGE 1 SPECIFICATIE VAN DE EINDTERMEN VOOR EEN BKO

Eindtermen opgesteld door UU dd. augustus 2018.

<b>I – professionele ontwikkeling</b>	
<i>Competentiegebied</i>	De academisch docent is in staat om:
I a – Vakkennis	<ul style="list-style-type: none"> <li>vakkennis en –kunde actueel te houden;</li> <li>de actuele vakinhoud dermate te beheersen dat hij/zij toe kan passen in het onderwijs en er cursusonderdelen over kan ontwerpen.</li> </ul>
I b – Didactische kennis	<ul style="list-style-type: none"> <li>didactische kennis -kunde op cursusniveau actueel te houden.</li> </ul>
I c – Ontwikkelingsgericht	<ul style="list-style-type: none"> <li>te reflecteren op het eigen functioneren en de eigen ontwikkeling als docent.</li> </ul>
<b>II – Het uitvoeren van onderwijs</b>	
<i>Competentiegebied</i>	De academisch docent is in staat om:
II a – Doceren	<ul style="list-style-type: none"> <li>een variatie van inhoudelijk relevante en onderwijskundig verantwoorde werkvormen en leermiddelen en -activiteiten te hanteren, passend bij de leerdoelen en actuele ontwikkelingen binnen het onderwijs;</li> <li>verschillende docentrollen, passend bij de gekozen leeractiviteit, te vervullen;</li> <li>het onderwijs zo aan te bieden dat rekening wordt gehouden met de diversiteit onder studentenpopulatie, door in te spelen op verschillen in voorkennis, aanleg, achtergrond en individuele omstandigheden;</li> <li>een stimulerend, activerend en motiverend studieklimaat te creëren, onder andere door zich enthousiast en betrokken op te stellen.</li> </ul>
II b – Het begeleiden van studenten	<ul style="list-style-type: none"> <li>studenten te begeleiden en hen te stimuleren verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen leer- en ontwikkelingsproces;</li> <li>individuele studenten als tutor of coach te begeleiden;</li> <li>studenten te begeleiden bij individuele studieopdrachten zoals thesis of stage.</li> </ul>
II c – (Leiding geven aan) projectteams	<ul style="list-style-type: none"> <li>te werken in teamverband en overleg te plegen met collega's en/of andere relevante personen over inhoud en vorm van het door hem/haar verzorgde onderwijs.</li> </ul>
<b>III – Feedback en toetsing</b>	
<i>Competentiegebied</i>	De academisch docent is in staat om:
III a – Het toetsen en beoordelen van studenten	<ul style="list-style-type: none"> <li>op een onderbouwde manier feedback te geven en te beoordelen waarbij ruimte is voor leren, inclusief het maken van vergissingen en fouten;</li> <li>diverse typen (deel)prestaties te beoordelen en na weging van afzonderlijke onderdelen tot een eindbeoordeling te komen.</li> </ul>
III b – Het ontwerpen van toetsing en beoordeling(sinstrumenten)	<ul style="list-style-type: none"> <li>een onderwijskundig onderbouwde keuze te maken uit diverse toetsvormen en deze te laten aansluiten op de leeractiviteiten en –doelen van de cursus;</li> <li>geschikte instrumenten te ontwerpen om zowel kennis als vaardigheden te toetsen;</li> <li>een toetsanalyse te interpreteren, de toetsing te evalueren en op basis van de resultaten de toets aan te passen.</li> </ul>
III c – Het evalueren van het onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> <li>het eigen gegeven onderwijs te (laten) evalueren en waar nodig aan te passen;</li> <li>te converseren met commissies uit de kwaliteitszorgcyclus, bijvoorbeeld de opleidingscommissie en examencommissie.</li> </ul>

<b>IV – Het ontwerpen van onderwijs</b>	
Competentiegebied	De academisch docent is in staat om:
IV a – Lessituaties ontwerpen	<ul style="list-style-type: none"> <li>• een cursus op een systematische en onderwijskundig verantwoorde manier in te richten zodat deze past bij het doel van de cursus en de plaats van de cursus in de gehele opleiding, daarbij rekening houdend met de (diversiteit in) aanwezige voorkennis, aanleg, achtergrond en individuele omstandigheden van de studenten;</li> <li>• een specifiek onderdeel van het onderwijs aan te laten sluiten op het curriculum als geheel.</li> </ul>
IV b – Evaluatief ontwerp	<ul style="list-style-type: none"> <li>• het eigen ontworpen onderwijs te (laten) evalueren en onderzoeken en indien nodig bij te stellen;</li> </ul>
IV c – Coördineren	<ul style="list-style-type: none"> <li>• de doelstellingen van de cursus(sen) organisatorisch vorm te geven in overeenstemming met de organisatie van het facultaire onderwijs en/of de opleiding.</li> </ul>
IV d – Vernieuwen	<ul style="list-style-type: none"> <li>• (onderdelen van) een cursus kunnen vernieuwen.</li> </ul>
<b>V – Bijdrage aan kennis onderwijs en impact</b>	
Competentiegebied	De academisch docent is in staat om:
V a – Outreach	<ul style="list-style-type: none"> <li>• bevindingen te delen door middel van outreach activiteiten (met het werkveld, studiekeizers en dergelijke) en zo bij te dragen aan de kennis over academisch onderwijs.</li> </ul>
V b – Inreach	<ul style="list-style-type: none"> <li>• actief te participeren in de uitwisseling tussen peers van onderwijservaringen, ideeën en bewijsmiddelen van succesvolle verbeteringen in het onderwijs.</li> </ul>

## BIJLAGE 2 SPECIFICATIE VAN DE EINDTERMEN VOOR EEN SKO

Eindtermen opgesteld door UU dd. augustus 2018.

<b>I – Professionele ontwikkeling</b>	
Competentiegebied	De academisch docent is in staat om:
I a – Vakkennis	<ul style="list-style-type: none"> <li>vakkennis- en kunde op zijn/haar eigen vakgebied en overzicht over de grensgebieden met andere relevante wetenschapsgebieden up to date te houden;</li> <li>deze kennis toe te passen in het onderwijs.</li> </ul>
I b – Didactische kennis	<ul style="list-style-type: none"> <li>didactische kennis -kunde op curriculumniveau actueel te houden;</li> <li>een gefundeerde visie uit te dragen op het universitair onderwijs in de maatschappelijke context.</li> </ul>
I c – Ontwikkelingsgericht	<ul style="list-style-type: none"> <li>op de hoogte te blijven van ontwikkelingen en vernieuwingen in het universitair onderwijs;</li> <li>die kennis gebruiken om een gefundeerde visie op onderwijs te formuleren;</li> <li>om te reflecteren op de eigen ontwikkeling en op die van anderen.</li> </ul>
<b>II – Het uitvoeren van onderwijs</b>	
Competentiegebied	De academisch docent is in staat om:
II a – Doceren	<ul style="list-style-type: none"> <li>verschillende wijzen van doceren en begeleiden te hanteren, zowel gericht op de vakinhoud als op academische vaardigheden, op grond van een brede ervaring met onderwijs in uiteenlopende werkvormen en in verschillende studiefasen.</li> </ul>
II b – Het begeleiden van studenten	<ul style="list-style-type: none"> <li>studenten te coachen/begeleiden zowel op bachelor-, master- of postmaster (bv PhD) niveau;</li> <li>docenten te begeleiden en op te leiden/te helpen opleiden.</li> </ul>
II c – Coördineren	<ul style="list-style-type: none"> <li>overleg te plegen met collega's over samenhang, vorm en inhoud van het onderwijs;</li> <li>inspirerend leiding te geven aan meerdere docenten en eventuele ondersteunende medewerkers over de vorm en inhoud van het onderwijs;</li> <li>een (deel van) het curriculum te coördineren.</li> </ul>
II d – Het evalueren van het onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> <li>op cursus en cursusoverstijgend niveau onderwijs kritisch te evalueren;</li> <li>kwaliteitszorg toe te passen op curriculumonderdelen en op de uitvoering daarvan toe te zien;</li> <li>zich te verhouden tot het overkoepelende systeem van kwaliteitszorg waar zijn/haar onderwijs deel van uitmaakt;</li> <li>actief te participeren in commissies uit de kwaliteitszorgcyclus, als lid of als voorzitter.</li> </ul>
II e – (Leiding geven aan) projectteams	<ul style="list-style-type: none"> <li>leiding te geven aan docentteams en projectteams op een cursusoverstijgend niveau.</li> </ul>
<b>III – Feedback en toetsing</b>	
Competentiegebied	De academisch docent is in staat om:
III a – Het toetsen en beoordelen van studenten	<ul style="list-style-type: none"> <li>Studenten in verschillende studiefasen te beoordelen.</li> </ul>
III b – Het ontwerpen van toetsing en beoordeling- (sinstrumenten)	<ul style="list-style-type: none"> <li>een toetsplan op te stellen voor (een deel van) het curriculum.</li> </ul>

<b>IV – Het ontwerpen van onderwijs</b>	
Competentiegebied	De academisch docent is in staat om:
IV a – Onderwijs ontwerpen	<ul style="list-style-type: none"> <li>• vanuit zijn/haar vakkennis onderwijsmateriaal of -onderzoek op cursus of cursusoverstijgend niveau te produceren;</li> <li>• op een innovatieve doch systematische manier (belangrijke delen van) een onderwijsprogramma te ontwerpen en tot ontwikkeling te brengen;</li> <li>• de doelstellingen van een (deel)programma in een aantal samenhangende cursussen vorm te geven.</li> </ul>
IV b – Evaluatief ontwerp	<ul style="list-style-type: none"> <li>• onderwijs zelfstandig en op een evaluatieve wijze te ontwerpen;</li> <li>• onderwijs bij te stellen op grond van evaluatiegegevens, onderzoek, actuele ontwikkelingen in het vakgebied, de didactiek, de maatschappij.</li> </ul>
IV c – Vernieuwen	<ul style="list-style-type: none"> <li>• aan beleidsbepalende discussies binnen het vakgebied bij te dragen;</li> <li>• vernieuwingen op cursus en cursusoverstijgend niveau te initiëren.</li> </ul>
<b>V – Bijdrage aan kennis onderwijs en impact</b>	
Competentiegebied	De academisch docent is in staat om:
V a – Outreach	<ul style="list-style-type: none"> <li>• verbinding te leggen tussen de universitaire opleiding en de maatschappelijke velden die hieraan verwant zijn;</li> <li>• bevindingen over academisch onderwijs te delen met peers buiten de eigen afdeling, op instellingsniveau of daarbuiten.</li> </ul>
V b – Inreach	<ul style="list-style-type: none"> <li>• actief deel te nemen aan docentbijeenkomsten en deze ook te kunnen initiëren en organiseren;</li> <li>• collega's te motiveren om een bijdrage te leveren aan de kennis over onderwijs of de impact van hun onderwijs.</li> </ul>

## BIJLAGE 3 OPBOUW VAN HET PORTFOLIO

Voor het maken van het portfolio is een model aanwezig. Dit portfoliomodel en alle daarvoor relevante aanvullende documenten kunt u downloaden van de website. Het portfolio bestaat uit drie onderdelen.

### EEN PERSOONLIJK EN ONDERWIJS CV

Vermeld naam, adres en woonplaats, email, telefoon, geboortedatum en geboorteplaats (deze worden vermeld op het certificaat), vakinhoudelijke opleiding en scholing en uw loopbaan en aanstellingen. *Feitelijk is dit een CV zoals u dat ook bij een sollicitatie zou indienen.*

Geef vervolgens een overzicht van didactische professionaliseringsactiviteiten in de vorm van gevolgde cursussen en bijgewoonde didactische symposia, congressen, evt. bezoek aan buitenlandse onderwijsinstellingen of onderwijsstudiereizen. Vermeld het aantal dagdelen en licht dit bij voorkeur toe met een programma en/of certificaten.

Vermeld tot op heden door u uitgevoerde activiteiten en vervulde taken op het gebied van onderwijs. Voeg als bijlage een kwantitatief overzicht toe van door u verzorgd onderwijs in de afgelopen vijf jaar (kleinschalig onderwijs, practica, hoorcolleges, individuele begeleiding van stages e.d.). Geef per jaar aan welk type onderwijs u verzorgd heeft met het aantal uren en tel de totalen op. U kunt bij de berekening van het aantal uren uitgaan van DocentBelastingsUren (dbu's) conform de geldende onderwijsparameters in het Excelbestand.

### EEN PERSOONLIJKE VERANTWOORDING

Dit onderdeel van uw portfolio vormt uw reflectie op uw onderwijsvaardigheid en didactische kwaliteiten. Het is de kern van uw portfolio.

Alle eindtermen zijn vertaald in reflectievragen. Als u deze zo concreet mogelijk beantwoordt, heeft u vrijwel zeker alle eindtermen ondervangen.

Ondersteun uw verantwoording met relevante documentatie die u als bijlage opneemt: zie hieronder. In de verantwoording verwijst u naar deze bijlagen en maakt u duidelijk wat u ermee wilt aantonen. Zorg dat een beoordelaar alle reflectievragen en daarmee de eindtermen in uw verantwoording kan herkennen (zie bijlage 1 en 2 van deze Handleiding). In het portfoliomodel vindt u een korte instructie met enkele voorbeelden van reflectie en voorbeelden van relevante bijlagen.

### BIJLAGEN

Voeg de verplichte bijlagen toe en overige bijlagen waarnaar u in uw verantwoording verwijst. De volgende bijlagen zijn voorgeschreven:

- De lesvoorbereidingsformulieren voor de BKO
- Het visiedocument en een lijst van publicaties en congresbijdragen voor de SKO
- De vereiste observaties van door u gegeven en door u geobserveerd onderwijs
- De vereiste evaluaties van door u verzorgd onderwijs